

לשמו, וכשר רק שלא לשמו? שבאופן זה, שנדחה לאחר שנשחט לשמו, בזה אמרתי שלא מצינו שיוכשר בשלא לשמו דוקא.

ושוב תמהינן: ולא משכחת לה? והרי תודה שאמרנו לעיל [מו א] דאם נפסל לחמה אחר שחיטה שוב אינה כשירה לשם תודה, דכיון שאבד הלחם אבדה התודה, ובכל זאת יזרוק דמה לשם שלמים, ותוכשר לאכילה. ואם כן, נאמר כן אף בכבשי עצרת שאבד לחמן?

ומשני רבי זירא: שאני תודה דרחמנא קרייה "שלמים", כמו שכתוב "זבח תודת שלמיו", לכך אנו אומרים: מה שלמים קרבים בלא לחם אף תודה קריבה אפילו בלא לחם, ואם כן גם כשאבד לחמה היא לא נדחתה מ"לשמו", אלא לכתחילה יכול לזרוק את דם התודה לשם שלמים. אבל כבשי העצרת אינו כן שאם שוחטם לשם שלמים הרי זה שלא לשמו ואם כן לא מצאנו דבר שכשר לשמו ונשחט לשמו ונדחה מלשמו וכשר שלא לשמו.

תנו רבנן: שחט שני כבשים של עצרת על ארבע חלות במקום על שתי חלות, והקידוש לא חל אלא על שתי חלות ולא ברר מתוכן קודם שחיטה איזה שתי חלות שהן יהיו לחמו של זבח, הרי זה מושך שתיים מהן,

ומניפין, ומבררין עתה ללחמי עצרת, בכך ששתי חלות אלו הן המונפות עם הכבשים השחוטים, כדין הלחם שצריך תנופה עם הכבשים, חיים ושחוטים. והשאר שהן ממ-א השתים האחרות נאכלות בפדיון⁽²⁸⁾.

אמרוה רבנן לברייתא זו קמיה דרב הסדא, וסברו לומר: הא — דלא כרבי הסובר דבשחיטה חלה קדושת הגוף.

דאי רבי היא, כיון דאמר שחיטה מקדשא, יש בשנים מלחמים אלו דיני קדושת הגוף, ואין אנו יודעים איזה מהן קידש הזבח ואיזה הן השתים שנותרו, שאין להן אלא קדושת דמים. וכדי לאוכלן הוא מוכרח לפדות השניים האחרים, ולהביא מעות, ולומר: בכל מקום שהן השתים שנתקדשו רק בקדושת דמים יתחללו על הללו, ויצא לחול.

ואם כן, יש לשאול — דפריק לחו, היכא? היכן פודם?

אי דפריק לחו מאבראי, שמוציא את כולן, כיון שאינו יודע איזה שנים הם הקדושים בקדושת דמים ולכך מוציא את כולן חוץ לחומת העזרה, הרי אי אפשר לעשות כן, כיון דכתיב בשתי הלחם, "והניף הכהן אותם על לחם הביכורים תנופה לפני ה'",

שכשר לשמו ונדחה מלשמו וכשר שלא לשמו.

28. רש"י בסוף הסוגיא הקשה, איך מועיל מה שהוא מניף רק שתיים, הרי לדעת רבי מבואר, כיון שאין ברירה ואינו יכול לברור כיון שכבר נתקדש אם כן יש שתיים מתוך הארבעה שהם קדושים, ואותם שתיים הרי אינם מבוררים, ואם כן, מה תועיל תנופה בשתיים הרי יכול להיות

שהשנים האחרים נתקדשו ולא שנים אלו. ובתוספות כתבו, שכונת הגמרא שמניף שנים, אין הבאור שמניף רק שתיים, אלא הכונה היא שמניף את כל הארבעה, רק כיון שהתנופה אינה בבת אחת כיון שלא שייך תנופה בארבעה לכך כתוב שמניף שנים, והוסיפו התוספות שאינו מניף שתיים שתיים, אלא שהוא מניף כל אחד עם כולם, כיון שצריך שהתנופה של

ומשמעות הפסוק שהם קדשי פנים, ואם כן, כשיצאו — **איפסיל** לחו השתים שמקודשות בקדושת הגוף **ביוצא**? ומתוך שאין ניכרות, כולן פסולות.

ואם תאמר שפודם בעודם בפנים, אם כן יהיה קשה: **אי גוואי** אם בפנים פודה להם, נמצא שלאחר הפדיון יש לחם חולין בעזרה, **הא מעייל מכניס חולין לעזרה**, וסוברת הגמרא עתה שבכלל זה שאסור ליצור מצב שיהיו חולין בעזרה.

ולפיכך, סברו רבנן קמיה רב חסדא לפרש הברייתא כרבי אלעזר ברבי שמעון, שאין

נפסל ביוצא כיון שלא נתקדשו ע"י השחיטה, ולכן מועילה התקנה שימשוך איזה שתי חלות שירצה ויניפם עם הכבשים לפני זריקה, והשתים שנתרו אין בהם שום קדושת הגוף אלא קדושת דמים, ויפדה אותן בחוץ⁽²⁹⁾.

אמר לחו רב חסדא: אין הכרח להעמידה כרבי אלעזר ברבי שמעון. אלא, **לעולם כרבי ניתן לפרשה, ופריק לחו גוואי** דהיינו בפנים כדי שלא יפסלו ביוצא. **וחולין — ממילא קא חוויין** בעזרה, על ידי שנפדו, ולא הכניסם בעודם חולין, ואין בכך איסור⁽³⁰⁾.

השתים תהיה ביחד, ואם מניף את הראשונה עם השניה לחוד, ועם השלישית לחוד, ועם הרביעית לחוד, וכן בשניה ובשלישית, [ואף הרביעית צריך להניף עם כולם אף שכבר הונפה עם כולם כדי שלא תהיה טפילה מהם, שיטמ"ק] ובה ודאי שקיים תנופה של שתים הקדושות בבת אחת.

29. **השיטה מקובצת** ביאר דברי הגמרא שלדעת רבי אליעזר ברבי שמעון יכול לפדותן בחוץ, אף שכשמוציא שתים מהם הרי יכול להיות שזה השנים שנתקדשו בשחיטה, ואם הם השנים שנתקדשו בשחיטה, איך עכשיו יתקדשו האחרים, וביאר השיטה, כיון שהשנים האחרים הם לאחריות, הרי הם נעמדים במקומם, כיון שהשנים שיצאו אינם עומדים עכשיו לזריקה, ולכך הם השנים, שהם לחם הכבשים.

והקשה השיטה, הרי כיון שיכול להיות שהשנים שיצאו הם השנים שנתקדשו ועתה הרי הם נפסלו ללחם, ואם כן, הרי כיון שהם נפסלו צריך להיות הדין שאבדו הכבשים שהרי אבד הלחם. ותיירץ השיטה, שכיון שיש שתי הלחם אחרים לאחריות אין זה נחשב שאבד הלחם,

השנים האחרים עומדים במקומם ונחשב כאלו לא נאבדו הראשונים, ולכך כשרים הכבשים.

ובחזון איש ביאר באופן אחר, שלדעת ראב"ר"ש כיון שאינו אלא קדושת דמים, בזה שייך שכל הארבעה לחמים יהיו הלחם של הכבשים בשחיטה, וכיון שכן כשהוא מוציא שנים אין הבאור שהשנים האחרים הם ספק אלא שהשנים שבפנים גם נזקקו עם הלחם אף שאלו שבחוץ גם נזקקו, שכיון שאינו אלא קדושת דמים שייך שיהיה זיקה בארבעה, וכשמוציא לפני זריקה ממילא השנים שבפנים מתקדשים אתם, ולכך לא קשה שיהיה אבד הלחם, שהרי לא אבד מעולם משום שהלחם שבפנים גם נזקק איתם.

30. **המקדש דוד** נסתפק בדין המבואר במסכת זבחים [נו א] שלשכות הבנויות בחול ופתוחות בקודש אף שטמא הנכנס שם אינו חייב כיון שאין זה נחשב כחלק מהעזרה, אולם אפשר לאכול שם קדשי קדשים שלגבי אכילה נתרבה שאפשר לאכול שם, ונסתפק המקדש דוד, מה הדין לגבי האיסור שאסור להכניס חולין בעזרה, האם בלשכות אלו יהיה מותר להכניס את

אמר ליה רבינא לרב אשי: והתניא והרי כתוב בברייתא: כשהוא פודן לשתיים מתוך הארבע אין פודן אלא בחוץ, ומשמע דפודן בחוץ משום הבאת חולין בעזרה.

ושני ליה: הא מה שכתוב פודן בחוץ ודאי כרבי אלעזר ברבי שמעון היא הסובר שאין נעשית קדושתן קדושת הגוף אלא בזריקה, דאי רבי — הא איפסלו לחו ביוצא! ולדעת רבי אלעזר ברבי שמעון שאפשר להוציאן ודאי עדיף לפדותן בחוץ. לכן, לדעת רבי אלעזר ברבי שמעון יכול ליחד שתי חלות כדי לזרוק עליהם, ושתיים יוציאם בחוץ ויפדה אותם⁽³¹⁾.

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: לימא תיהוי תיובתיה דרבי יוחנן, במחלוקתו עם חזקיה דלהלן, מהא ברייתא, שכתוב בברייתא ששתי לחמים מתוך הארבע מתקדשים אף שדין ההבאה הוא בשתיים.

דאיתמר: תודה שישחטה על שמונים חלות, ונמצא שיש כאן ארבעים חלות מיותרות, ואין הקדושה מבוררת.

חזקיה אמר: קדשו ארבעים מתוך שמונים, ומושך ארבעים מהן לתנופה.

ורבי יוחנן אמר: לא קדשו ארבעים מתוך שמונים, כיון שאין הקדושה מבוררת, ואינו יוצא ידי תודתו כיון שלא תפסה בהם קדושה.

ולדעת רבי יוחנן, נאמר אף כאן בארבעת לחמי עצרת שאינם קדושים, ומדברי הברייתא דמושך שתיים מהן מוכח ששתיים מהם קדושים.

ומשנינן: ולא מי איתמר עלה, אודות מחלוקת רבי יוחנן וחזקיה, אמר רבי זירא: הכל מזדים היכא דאמר ליקדשו ארבעים מתוך שמונים דקדשה ויוצא ידי תודתו אף על פי שלא פירש איזה מהם קידושם, שהרי זה כתולה בבירור שלאחר מכן, הכא נמי יש לפרש הברייתא בארבעה לחמי תודה וכגון דאמר ליקדשו תרתי מתוך ארבע, שבאופן שכזה קדשו גם לרבי יוחנן.

תני ר' חנינא טירתא קמיה דרבי יוחנן: שחט ארבעה כבשים על ב' חלות ונמצא שיש כאן ב' כבשים שחוטים שלא ניתן לגמור הקרבתם לשם שלמי עצרת, מושך שנים מהן מן הכבשים וזורק דמן שלא לשמן להפקיעם מתורת שלמי עצרת, ועושה זאת קודם שיזרוק דם השנים האחרים לשמו. שאם אי אתה אומר כך, אלא יזרוק תחילה את דם

שזה מקום אכילתו, ויפדה שם, ולא יהיה בזה חולין בעזרה כיון שבמקום זה אין איסור חולין בעזרה, ומזה שהגמרא לא תירצה כן, מוכח מזה שלשכות אלו יש בהם איסור חולין לעזרה ולכן אינו יכול להכניסם לשם ולפדותם שם.

31. אבל אינו מוציא כל הד' בחוץ לפדות מתוכן שתיים, שכיון דאינו מברר איזו חולין ואיזו

החולין כיון שאינם כעזרה לגבי טומאה, או שכיון שאפשר לאכול שם קדשי קדשים הרי זה כמו עזרה וממילא יהיה אסור להכניס לשם חולין שזה בכלל חולין בעזרה.

והוכיח המקדש דוד מגמרא זו שיש בזה איסור חולין בעזרה, שאם נאמר שבלשכות אלו אין חולין בעזרה, אם כן הרי הוא יכול להוציא הלחם שפודה לשם, ואין בזה פסול יוצא כיון

שני הכבשים שמיועדים לשלמי עצרת, לשמן — הפסדת את האחרונים! כי אף אם לאחר מכן יזרוק דמן שלא לשמן, לא יועיל להן, משום שכבר נדחו מלהזרק לשמן, ואין מועילה בהן זריקה שלא לשמן כמו שמבואר לעיל [מז ב] (32).

אמר לו רבי יוחנן: הרי מחשבת שלא לשמן בקרבן היא חטא, לפי שאסור לשנות הקדשים, ואם כן — וכי אומר לו לאדם עמוד וחטא במעשה זה בשביל שתזכה בדבר אחר?! וכגון כאן, שחוטא במחשבה כדי להתיר אכילת בשר של השנים הנותרים?

והתנן דאין אומרים כן, דשנינו במשנה: אברי חטאת שנתערבו באברי עולה, ודין אברי החטאת להאכל ואברי העולה להקטרה.

רבי אליעזר אומר: יתנו כל אברי התערובת

למעלה על המערכה, ורואה אני את בשר חטאת למעלה, אף שהוא באיסור כל תקטירו, כאילו היא עצים, ואין כאן הקטרת חטאת, כיון שאינו מתכוין להקטירם.

וחכמים אומרים: אין מועיל להחשיב החטאת כעצים, ולפיכך תעובר צורתן בלינה ויצאו לבית השריפה, שאין תקנה לכל התערובת.

ואם כדברך, שאומרים לו חטא כדי שתזכה, אמאי סוברים חכמים שיפסל וישרף, לימא — עמוד וחטא בהקטרת החטאת שאינה ראויה להקטרה בשביל שתזכה שלא להפסיד עולה?!?

ומשנינן: עמוד וחטא בחטאת בשביל שתזכה בחטאת אמרינן, וכמו כן החטא של ההקרבה שלא לשמן בכבשי עצרת מזכה אותו במצות אכילת הכבשים הנותרין, שגם הם שלמי עצרת. מה שאין כן בתערובת

ששוחטן עתה שלא לשמו הם הכבשים שהוזקקו עם הלחם, אולם כיון שהכבשים השניים באים לאחריות הרי הם נעמדים במקום הכבשים שהוזקקו וזה נחשב כאילו הם הוזקקו עם הראשונים, ולכך אין בזה גם משום אבדו הכבשים, שהרי השניים במקומם ואין זה נקרא שהם אבדו.

ובקרבן אורה הקשה, איך השניים כשרים, אף אם נאמר שהם לאחריות אולם כל זמן שלא זרק השניים שלא לשמה אין בהם צורך ומיד כששחטום נפסלו, ואם כן למי שסובר שאין כבשים בלא לחם הרי הכבשים האלו פסולים, ובפשטות נראה שלא שחט את כולם בבת אחת, ואם כן כבר נפסלו ואיך יוכלו אחר כך להקריבם במקום הראשונים, וצריך עיון.

קודש, אם חוזר ומכניסם בשעת זריקה הרי שוב מכניס חולין לעזרה. חז"א מנחות סימן לב סק"י.

32. התוספות הקשו, הרי בשחיטת הכבשים הוזקקו רק שנים מתוכם רק שאין אנו יודעים איזה מהם, ואם כן איך מועיל עתה לשחוט שנים מהם שלא לשמה, הרי אינו יודע איזה מהם הוזקק עם הכבשים ואיזה לא, ותירצו התוספות שבשחיטה זו שהיא על ארבעה כבשים לא הוזקקו הכבשים כיון שאי אפשר לברר איזה מהם מתקדש.

ובשיטה מקובצת ביאר, בזה על פי הדרך שביאר למעלה, שבהפרשה הוא מפריש שנים ללחם, ועוד שנים לאחריות, ולכך כשבא לשחוט שלא לשמה אף אם באמת הכבשים האלו

ומקשינן: **ואמאי** לא יזרוק בשבת לכתחילה? **לימא** לו: **עמוד חטא** בזריקה **בשביל שתזכה** בהקטרה ואכילה של קרבן זה עצמו שהרי עתה שלא זורק הרי הוא מפסיד הקרבן?!

ומקשינן: **עמוד חטא בשבת כדי שתזכה בשבת** עצמה **אמרינן**, כגון כבשים שזוכה לאוכלם בו ביום, אולם **עמוד חטא בשבת כדי שתזכה בחול לא אמרינן**? וכאן הקטרת האימורים והאכילה יהיו בחול, דודאי אין בשבת הקטרת קרבן שאינו חובת ציבור, דהקטרה אסורה מדאורייתא⁽³³⁾.

ומקשינן: **ובתרתו מילי** כמו מחטאת לעולה **לא אמר** עמוד חטא בזה בשביל שתזכה בזה?

והתנן במשנה במסכת תרומות: **הבית של תרומה שנשברה בנת העליונה**, ועתה אם לא יקבלוה בכלי תזוב לתוך הגת התחתונה,

חטאת ועולה, הרי **עמוד חטא בחטאת** להקטיר בשרה **בשביל שתזכה בעולה** להקטירה **לא אמרינן**, אלא כל התערובת נשרפת.

ומקשינן: **ובחדא מילתא**, כגון מחטאת לחטאת, **מי אמר** חטא כדי שתזכה? **והא תניא: כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן** שאינם עולים לחובת קרבן עצרת, או **ששחטן בין לפני זמנן בין לאחר זמנן** שעתה ניתן להכשירם רק שלא לשמן — **הדם יזרק** שלא לשמן, **והבשר יאכל!** שקודם השחיטה לא קדשו הכבשים ויכול לשנותם לזבח אחר.

ואם היתה שחל עצרת ביום **שבת** ואין זורקין בשבת דם קדשים שאינו קרבן ציבור, **לא יזרוק**, וממילא יפסל הקרבן בשקיעת החמה. **ואם זרק** באיסור שבות **הורצה להקטיר אימורין לערב**, שאין הקטרה זו מותרת בשבת.

ונדחה, ואם כן כאן שלא אבד ולא נדחו הכבשים כל מה שזורק עכשיו שלא לשמה הוא להחיר בשר באכילה, ואיך מבואר בתוספות שזה תקנת קרבן הרי הקרבן ודאי שלא יפסל.

ותירץ הקרן אורה באופן אחר, שכל מה שמבואר בסוגייתנו שאומרים חטא בחטאת כדי שתזכה בחטאת, הוא רק במקום שזה איסור דרבנן, ולכך אף בדין שלא לשמה אין זה איסור מדאורייתא, שכיון שהוא בא לתקן הקרבן אין בזה איסור מן התורה, וכן בנתערבו ששאלה הגמרא שנאמר חטא כדי שתזכה, מבואר בתוספות במסכת זבחים שהוא רק איסור חכמים, ובוה אומרים לאדם חטא כדי שתזכה, אולם בשבירת עצם שהוא איסור מן התורה בזה לא אומרים לאדם חטא כדי שתזכה.

³³. התוספות ביארו שכל הדין של הגמרא שאומרים לאדם חטא בחטאת כדי שתזכה בחטאת, אין זה דין בכל מקום שהרי מבואר בזבחים [צז, ב] שאין עשה של אכילת הפסח דוחה לא תעשה של שבירת עצם, ואנו לא אומרים חטא כדי שתזכה, דדין זה הוא רק במקום שעל ידי זה יתוקן הקרבן, ואף לתקנת הקרבן הוא רק במקום שכבר נשחט, אולם בלא נשחט אין שוחטים אותו כיון שאומרים חטא כדי שתזכה שהרי בזה אין תקנת קרבן.

ובקרן אורה הקשה, כיון שקרבן זה לא נדחה כל זמן שלא זרק השניים לשמה, אם כן, אף לכתחלה הוא יכול לזרוק שלא לשמה, שכל מה שמבואר למעלה בדין של אבד הלחם שאי אפשר לזרוק שלא לשמה זה רק בגלל שאבד

כדי שתזכה בחולין, אף שהם שני דברים.

ומשנינן: **שאני התב**, שלא נחשב חוטא במה שמטמא התרומה, דאף בלא שיקבל בכלים לטומאה קא אזלא.

ועתה חוזרת הגמרא לדין כבשי עצרת: **כי אתא רבי יצחק, תני: כבשי עצרת ששחטן שלא כמצותן**, ששחטן שלא לשמן, **פסולין לגמרי**, ואין זורקין דמן, ובשרן אסור באכילה⁽³⁴⁾, **ותעובר צורתן** על ידי השהיית לילה שנפסלים בלינה, **ויצאו** לאחר מכן **לבית השריפה**, דאין שורפין קדשים שאין פסולין בגופן ולפיכך תעובר צורתן⁽³⁵⁾.

אמר לו רב נחמן: מר, שהביא ברייתא זו, **דמקיש לחו** לכבשי עצרת **לחטאת** שכתובים גבי חטאת "ועשיתם שעיר עיזים לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים" שיהא דינם כחטאת הפסולה שלא לשמה, **תני "פסולין"**, ואילו **תנא רבי לוי, דגמר** שלמי

ובתחתונה היינו בבור שהיין יורד לתוכה, נמצאים **חולין טמאין** ואף התרומה תטמא מחמתם והכל יהא אסור באכילה, **מודה רבי אליעזר ורבי יהושע** החולק לקמן [וחושש להפסד חולין] **שאם יכול להציל ממנה רביעית הלוג מן התרומה** שבעליונה **בטהרה, יציל** ואף אם תוך כדי כך שיטרח למצא כלי טהור לרביעית זו ירד מן התרומה לגת התחתונה ויפסדו החולין, **ואם לאו**, שאין לו כלי טהור להציל אף כשיעור רביעית בטהרה —

רבי אליעזר אומר: תרד ותטמא, על אף שתפסיד החולין שלמטה בכך שמעורבת בהן תרומה טמאה האסורה אף לכהן. **ואל יטמאנה לתרומה ביד**, בכך שיקבלנה בכלים טמאים כדי להציל החולין.

ורבי יהושע אומר: אף יטמאנה ביד. ועל אף שיש איסור לטמא תרומה. ומכאן סבר המקשה להוכיח שאנו אומרים חטא בתרומה

שייך נדבה] כן הדין בכבשי עצרת שאינם באים בנדבה, אבל מה שהם פסולים הוא משום שנעשו שלא כמצותן וזהו שם פסולין. [ואפשר שבזה תתישב קושיית התוספות למה לא כתב התנא בתחלת זבחים הדין של כבשי עצרת ששחטן שלא כמצותן, ולפי זה הרי דין חדש ששלא כמצותן פסולים ואין לזה שייכות לדין המשנה שכל שהוא שלא לשמה פסול].

35. **התוספות** כתבו שהטעם שהוא צריך עיבור צורה ולא נשרף מיד, שזה כמו מי שסובר שפיגול צריך עיבור צורה ואינו נשרף מיד, אולם ברש"י מדויק שדין זה הוא אף למי שסובר שפיגול נשרף מיד, אולם שלא לשמו אינו נשרף מיד, וזה צ"ע מה שונה פסול שלא לשמו שאין

34. **רש"י** פרש שהבאור שלא כמצותן היינו שלא לשמה, או שכן שנה והביאו בן שנים, ובתוספות דחו דברי רש"י שמדובר בלא לשמה, ופרשו כפרושו השני של רש"י.

והגרי"ז בספרו, ביאר בדעת רש"י שמדובר ששחטו שלא לשמה אין הבאור בזה שלומדים מחטאת שכמו שחטאת פסולה שלא לשמה כן הדין בכבשי עצרת שפסולין שלא לשמה, אלא הבאור הוא, שנתחדש שכבשי עצרת ששחטן שלא כמצותן הוא פסול אף ללא לימוד מחטאת שכן הוא הדין שכל ששחטן שלא כמצותן הרי הוא פסול, ומה שלומדים מחטאת הוא רק שלא נאמר שאף שהוא פסול לעלות לחובה אולם שיהא נדבה, על זה בא הלימוד מחטאת שכמו שחטאת אינה באה בנדבה [ולא רק בגלל שלא